

НАЦИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ НА ЗЪРНОПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ

1606 София, ул. „Дамян Груев“ № 1, етаж 5, офис 5, тел.: +359 2 953 37 26, e-mail: office@grain.bg

Изх. №/18.03.2026 г.

ДО
ГОСПОДИН АНДРЕЙ ГЮРОВ
МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
ГОСПОДИН ИВАН ХРИСТАНОВ
МИНИСТЪР НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
ГОСПОДИН АНГЕЛ МАВРОВСКИ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗАПОСНОСТ НА ХРАНИТЕ

ДО
ГОСПОЖА МАРИЯ ФИЛИПОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

Относно: Сигнал за риск за хранителната верига поради разрешен внос на слънчоглед с произход Аржентина със завишени показатели за пестициди с предназначение за индустриална преработка

УВАЖАЕМИ ГОСПОДОЖИ И ГОСПОДА,

От името на Национална асоциация на зърнопроизводителите (НАЗ) сигнализираме за риск за безопасността и здравето на българските граждани във връзка с разрешения внос на слънчоглед от Аржентина на територията на Република България, с предназначение за биодизел.

НАЦИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ НА ЗЪРНОПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ

1606 София, ул. „Дамян Груев“ № 1, етаж 5, офис 5, тел.: +359 2 953 37 26, e-mail: office@grain.bg

Настояваме да получим информация за пътната карта на декларираната суровина на територията на Република България, както и информация за изпълнение на условията за проследимост, контрол върху индустриалната употреба на слънчогледа и липсата на контакт с хранителната верига.

Внос на такава стока с предназначение индустриално ползване, когато лабораторните анализи показват остатъци от пестициди над допустимите норми, съгласно чл.66 от Регламент (ЕС) 2017/625, е допустим само при определени условия, а именно: компетентният орган да гарантира пряка индустриална доставка, проследимост и контрол, както и липса на контакт с хранителната верига.

Според практиката в ЕС в държавите членки се прилага предпазен принцип, когато пратката е декларирана за индустриална употреба, но вносителят произвежда и продукти за хранителния пазар. Това създава реален риск, че пратката може да бъде смесена или използвана за храна, особено при общо складиране, споделени транспортни контейнери, смесване с други партии. Компетентният орган следва да изисква допълнителни гаранции (отделно складиране от хранителните линии/специални транспортни средства/пълна проследимост до завода за биодизел) през целия процес на преработка на продукта. Ако тези мерки не могат да се гарантират, вносът често се отказва. ЕС третира подобни пратки като „рискови за хранителната верига“, което изисква доказателства за отделяне на индустриалната суровина от хранителната верига.

Съгласно законодателството на ЕС не се допуска пренасочване на пратка с пестициди, ако има риск продуктът да се върне в хранителната верига, както и при липса на проследимост или контрол върху индустриалната употреба.

Аргументите ни против допускане внос на слънчоглед със завишени пестициди за производство на биодизел, без спазването на горепосочените условия, са следните:

- 1. Нарушава се основен принцип на ЕС на осигуряване на високо ниво на защита на човешкото здраве** (съгласно чл. 5 и чл. 14 от Регламент (ЕО) № 178/2002).

ЕС поставя здравето на хората като приоритет пред икономически или промишлени цели. Дори ако продукцията е за биодизел, потенциалът за контакт с хранителната верига не може да се отстрани напълно на практика. Превишените нива на пестициди, които биха били неприемливи за храна, създават реална опасност за потребителите, ако има случайно отклонение.

- 2. Потенциален риск от отклоняване към хранителната верига**

НАЦИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ НА ЗЪРНОПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ

1606 София, ул. „Дамян Груев“ № 1, етаж 5, офис 5, тел.: +359 2 953 37 26, e-mail: office@grain.bg

Слънчогледът е по същество хранителен продукт. Дори когато е деклариран за биодизел, може да бъде неправилно складиран или смесен с хранителни партии/продукти, преразпределен или пренасочен към други оператори/пренесен по вътрешния пазар. Затова изискването за надежден официален контрол върху целия цикъл на преработката е изключително важен.

3. Трудности при надежден контрол и проследимост

Практиката показва, че ефективното разделяне на индустриалните от хранителните потоци е технически и административно сложно, особено при големи обеми. Това ограничава способността на контролните органи да гарантират, че пратката няма да се върне в хранителната верига. Без надеждна проследимост, допускането на такъв внос създава реален риск за здравето на българските граждани.

4. Противоречие с принципа за максимални остатъци от пестициди

Като потенциална храна продуктът изобщо не следва да влиза в ЕС, дори за индустриални цели, при надвишаване на максималните остатъци от пестициди за храни (Регламент (ЕО) № 396/2005). Независимо от промишленото предназначение на този продукт, когато той по своята същност е хранителна суровина, следва да се приложи предпазния механизъм на ЕС и пратката да не бъде въведена на територията на страната.

Свободното движение на стоки в ЕС повишава риска, защото веднъж допуснат, продуктът може лесно да се премести и използва без строг контрол. Това е пряко против целите на Регламент 178/2002 (*Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните*) и Регламент 2017/625 (*Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 година относно официалния контрол и другите официални дейности, извършвани с цел да се гарантира прилагането на законодателството в областта на храните и фуражите, правилата относно здравеопазването на животните и хуманното отношение към тях, здравето на растенията и продуктите за растителна защита*).

Като страна членка на ЕС следва да се стремим към високо ниво на безопасност на всички потребители. Допускането на продукти със завишени пестициди, дори за биодизел, създава риск от заобикаляне на европейските стандарти за безопасност и защита здравето на населението.

НАЦИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ НА ЗЪРНОПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ

1606 София, ул. „Дамян Груев“ № 1, етаж 5, офис 5, тел.: +359 2 953 37 26, e-mail: office@grain.bg

Настояваме за незабавна среща, на която да обсъдим изложените аргументи и да получи информация за пътната карта на внесения слънчоглед с пълен опис на транспортирането, съхранението, преработката, износ от страната, за да можем да направим обоснован извод, че рискът е контролиран през целия период на престой на продукта в страната.

С УВАЖЕНИЕ:

ИЛИЯ ПРОДАНОВ

/ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС НА НАЗ/